Hallituksen esitys tupakkalain muuttamisesta HE 38/2024 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 31.5.2024 klo 4

Juristi Merike Helander

LAPSIASIAVALTUUTETTU
BARNOMBUDSMANNEN

WHO Tupakaton päivä 31.5.

WHO:n julistama tupakaton päivä pyrkii tuomaan esille tupakoinnin aiheuttamia terveyshaittoja ja vaikuttamaan maailmanlaajuisesti tupakoinnin lopettamiseen.

Vuonna 2024 teemapäivä nostaa esille huolen lasten ja nuorten lisääntyvästä tupakoinnista.

Lasten e-savukkeiden käyttö on lisääntynyt hälyttävästi ja lapset käyttävät sähkösavukkeita jo aikuisia enemmän kaikilla alueilla.

Maailmanlaajuisesti arviolta 37 miljoonaa 13–15-vuotiasta nuorta käyttää tupakkavalmisteita.

Lapsiasiavaltuutetun kannanotot

Hallituksen esitys on ristiriidassa tupakkalain tavoitteen (1 §) kanssa

- ✓ …lain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden **käytön loppuminen**.

THL:n kouluterveyskyselyihin 2017-2023 perustuvan tutkimuksen mukaan

- Alaikäisten tupakointi ja nuuskan käyttö ovat vähentyneet, lukuunottamatta ammattiin opiskelevien poikien päivittäistä nuuskan käyttöä
- Sähkösavukkeiden käyttö on kääntynyt uudelleen nousuun 2021-2023 kaikissa ikäryhmissä, sekä tytöillä että pojilla
- Alaikäisten nikotiinipussien käytöstä ei ole vielä saatavilla seurantatietoa, mutta arvioidaan, että yleisesti kulutus olisi lisääntynyt tarjonnan lisäännyttyä sen jälkeen, kun Fimea muutti tulkintaansa nikotiinipusseista 2023.
- Nikotiinipusseja käyttäneiden osuus vuonna 2023 oli pääsääntöisesti lähellä nuuskanneiden osuutta sekä pojilla että tytöillä

➢ **Nykyisen sääntelyn avulla ei ole saatu estettyä tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinituotteiden käyttöä alaikäisten piirissä**

Lapsiasiavaltuutettu kannattaa lähtökohtaisesti hallituksen esityksen ehdotuksia savuttomien nikotiinituotteiden sääntelyksi, mutta

- ✓ sääntely on riittämätöntä, vaikkakin oikeasuuntaista
- ✓ sääntely ei ole tue riittävästi tavoitetta saada tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käyttö loppumaan

Nikotiinipussien käyttö vaarantaa vakavalla tavalla lapsen terveyden ja aiheuttaa nikotiiniriippuvuutta.

Jos nikotiinipussien myynti sallitaan

- ✓ sallittu nikotiiniraja tulee asettaa mahdollisimman alhaiseksi ja korkeintaan 4 mg/g:aan.
- ✓ kaikki maut ja tuoksut, jolla nikotiinipussien käytön miellyttävyyttä pyritään lisäämään, on kiellettävä
- ✓ ehdotettu matkustajatuonnin raja (1000 g) on aivan liian korkea ja lisää riskiä tuotteiden välittämisestä lapsille ja nuorille tavalla tai toisella.
- ✓ esitystä selkeästi alemman rajan tulisi koskea myös kaikkia savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkauksia, riippumatta siitä, millaisia varoituksia niissä on tai niistä puuttuu

Kiitos.

LAPSIASIAVALTUUTETTU
BARNOMBUDSMANNEN